

משנה י'

משנה זו מפרטת לגבי בעלי מלאכה שנותרו בידם שאריית מחמר הגלם שמסר להם בעל הבית לעבדו, מתי עליהם להחזירן לבעל הבית.

ב' בכסלו

יום ג' פר' יוצא

ביאור

בבא קמא פרק י' = י'

1 "מוכין" - פסות צמר הפורשות מן הבגד בתהליך הכביסה - שיכות לכובס, כי אין בעל הבית מקפיד עליהן, בהיותן מעטות. אך מוכין הפורשים מן הצמר בתהליך סרוקו - לאחר סיום אריגת הצמר היו

1 מוכין שהכובס מוציא, הרי אלו שלו. ושהסורק מוציא, הרי אלו של בעל הבית. **2** הכובס נוטל שלשה חוטין והן שלו. יתר מכון, הרי אלו של בעל הבית.

סורקים את הבד בקוצים העשויים כמין מסרק, הסרוק זוקף את סיבי הצמר והופך את הבד נעים ללבישה ומשוה לבגד מראה נאה^א - הרי הם של בעל הבית, לפי שרבים הם ומן הסתם הוא מקפיד עליהם.

2 אורגי הצמר היו רגילים לארג שלשה חוטים בפנות הבגד, כדי לחזקן שלא תפרד האריגה בעת הכביסה. לאחר הכביסה היו הכובסים רגילים להסיר חוטים אלה כדי ליפות את הבגד. מאחר וכך הרגלו, רשאי הכובס להסירם ולטלם לעצמו, כי אין בעל הבית מקפיד עליהם מפני שהם דבר מעט. אך אם היו יותר משלשה - אינו רשאי להסירם^ב ולטל מאומה, כי בעל הבית מקפיד עליהם^ג.

היום נלמד:

משנה

בבא קמא

פרק י' משנה י'

גמרא

מכילתא, בשלח,

פרשה א

תובנה מרגשת

האתאיסטיים

הפנאטיים

והכבלים שלהם

לך ולמשפחה

מסכת בבא בתרא

דף קס"א

זוהר

מטות רנט:

הלכה

קביעת עתים

לתורה

הלכה ח' ט'

מקורות והערות

א. על פי רש"י, דף קיט/א, ד"ה סורק. ב. המאירי, דף קיט/א, ד"ה אמר רע"ב מפרש, על פי הרמב"ם, באופן שונה מעט, ראה תוספות יום טוב, ד"ה סעף ח'.

אם הִיָּה הַשְּׁחוֹר עַל גְּבִי הַלָּבָן, נוֹטֵל אֶת הַפֶּל וְהוּן שְׁלוֹ.³ הַחֵיט שְׁשִׁיר מִן הַחוּט בְּדִי לַתַּפֵּר בּוּ, וּמִטְּלִית שֶׁהִיא שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ, הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.⁴ מֵה שֶׁהֶחֱרַשׁ מוֹצִיא בַּמַּעֲצָד, הָרִי אֱלוֹ שְׁלוֹ. וּבַבְּשִׁיל, שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.⁵ וְאִם הִיָּה עוֹשֶׂה אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת, אֵף הַנְּסֵרֶת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת:

בְּרֵם, אִם הָיוּ הַחוּטִים הַלָּלוּ שְׁחוֹרִים עַל גְּבִי טְלִית לְבָנָה, מִתֵּר לוֹ לְהִסִּיר אֶת כָּלם וּלְטַלֵּם לְעִצְמוֹ, לְפִי שֶׁהֵם מְכַעְרִים אֶת הַבְּגָד.

³ חֵיט שֶׁתֵּפֵר בְּחִמְרִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, וְנִשְׁתַּיֵּיר בְּיָדוֹ חוּט בְּכַמוֹת שֶׁאֲפָשֵׁר לַתַּפֵּר בָּהּ - חוּט בְּאֶרֶךְ שְׁנֵי מַחְטִים⁷, אוֹ שֶׁתֵּקֵן בְּגָד וְנוֹתֵר בְּיָדוֹ אֶרְיָג בְּגָדֵל שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, הָרִי אֱלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, כִּי יֵשׁ בָּהֶם שַׁעוֹר חָשׁוּב וְהוּא מְקַפֵּיד עֲלֵיהֶם.

⁴ נָגַר הַמַּחְלִיק נִסְרִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בַּמַּעֲצָד - הַשְּׂבָבִים שְׁלוֹ, כִּי דָקִים הֵם וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת מְקַפֵּיד עֲלֵיהֶם. הַמַּחְלִיק בְּכִשְׁיִל (מִין גְּרוֹן) - הַשְּׂבָבִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, כִּי גָסִים הֵם וְהוּא מְקַפֵּיד עֲלֵיהֶם.

דִּין זֶה תִּקַּף לְגַבִּי נָגַר הָעוֹשֶׂה מְלֹאכְתּוֹ בְּבֵיתוֹ שְׁלוֹ, שֶׁבַעַל הַבַּיִת

אֵינוֹ מְקַפֵּיד אִם הוּא מוֹתִיר בְּיָדוֹ דְּבַר מַעֵט.

⁵ אֵף אִם עָשָׂה מְלֹאכְתּוֹ אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת⁷ - אֵף נִסְרֵת דְּקָה בְּיוֹתֵר הַנוֹצֵרֶת מְקַדּוּחַ בְּמַקְדָּוָה, הָרִי הִיא שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, כִּי מֵאַחֵר שֶׁהִיא כְּבֵר בְּרִשׁוֹתוֹ, הוּא מְקַפֵּיד אֵף עֲלֶיהָ.

⁷ "עֵרוֹךְ הַשְּׁלָחָן" פּוֹסֵק שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ נוֹהֲגִים לְפִי מִנְהַג הַמְּקוֹם וְהַזְּמַן, אִם יָדוּעַ שֶׁנִּשְׁתַּנְּהוּ הַמִּנְהָג מְכַפֵּי שְׂדֵיחָה בּוֹמֵן הַמִּשְׁנָה.

הדרן עלך מסכת בבא קמא

מקורות והערות

יום אם לאו, אלא אורחא דמילתא היא שהעושה מלאכתו בבית בעל הבית הוא שכיר יום, והעושה מלאכה בביתו מקבל בקבלותו. 1. ח"מ, סימן שנ"ח, סעיף ט'.

ד. רע"ב מפרש (על פי הרמב"ם) כדי אורך מחט אחת (ראה על כך בתוספות יום טוב, ד"ה כדו). ה. רע"ב כותב שהוא כשכיר יום, וראה על כך בתוספות יום טוב (ד"ה אצל) שאין הבדל אם הוא שכיר

כָּף שׁוֹטְפִים לָנוּ אֶת הַמוֹחַ פְּרִי לַגֹּזֵל אֶת הַחֲרוֹת שְׁלָנוּ

ביאור

כַּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, הם חָנוּ בְּמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא "פִּי הַחֲרוֹת". רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ דּוֹרֵשׁ אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה מִלְשׁוֹן חֲרוֹת, שְׁבוּ יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַשְׁעָבוּד לְעִבּוּדָה זָרָה אֶל הַחֲרוֹת שֶׁל הָאֱמוּנָה הָאֱמֵתִית בְּבוֹרָא עוֹלָם.

כִּתְבֵנו אֶתְמַל עַל אֲנָשִׁים שְׁחוֹשָׁשִׁים כָּל הַזְּמַן מִפְּנֵי הַשְּׁלֹטוֹנוֹת שְׂרוּצִים, כְּבִיכּוֹל, לְקַחַת לָהֶם אֶת הַחֹפֶשׁ וְלִכְפּוֹת עֲלֵיהֶם הַגְּבּוֹלוֹת שׁוֹנוֹת. כְּאִמּוֹר, בְּרַב הַמְּקָרִים מִגְּבּוֹלוֹת אֱלֹהִים נֹעֲדוּ לְטוֹבַת הַצְּבוּר וְלֹא נֹעֲדוּ לְדָבָר אֲנָשִׁים סָתָם.

עַם זֹאת, חָשׁוּב לְדַעַת שֵׁיִשָּׁנָם גּוֹרְמִים שׁוֹנִים בְּעוֹלָם, בְּעֲלֵי כַח וְהַשְּׁפָעָה, שֶׁבְּאִמַּת רוּצִים לְקַחַת

מֵאֲתַנּוּ אֶת הַחֲרוֹת. אֲלֵא שֶׁהֵם עוֹשִׂים זֹאת בְּצוּרָה מִתְחַכְּמֵת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּדְמָה לְאֲנָשִׁים, וְלָכֵן רַבִּים נּוֹפְלִים בְּרִשְׁתָּם וְאִינָם יוֹדְעִים כָּלֵל לְהִזְהַר מִפְּנֵיהֶם.

הַדְרָךְ הַטוֹבָה בְּיוֹתֵר לְשְׁלוֹט בְּאֲדָם הַיָּא בְּאֲמִצְעוֹת הַתּוֹדְעָה שְׁלוֹ. אֲדָם שְׁבַתּוֹדְעוֹתוֹ הוּא חֹפְשִׁי, גַּם אִם יִכְלָאוּ אוֹתוֹ בְּבֵית כְּלֵא שְׁמוֹר, לֹא יִפְסִיק לְחַלּוֹם עַל בְּרִיחָה, וּבִיּוֹם מִן הַיָּמִים יִתְכַּן שֵׁיִצְלִיתִי. לְעַמַּת זֹאת, אִם מִצְּלִיחִים לְהַגִּיד אֶת הַתּוֹדְעָה שְׁלוֹ וְלַגְרוֹם לוֹ לְהִתְיַאֲשׁ מִהֲרַעִיּוֹן שֶׁל חֲרוֹת וּנְצִחוֹן - הֲרִי שֶׁמִּפְּלֹתוֹ מְבֹטָחֵת. גַּם אִם יִאֲפְשְׁרוּ לוֹ לְהִסְתַּכֵּב בְּחֻפְשִׁיּוֹת וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל הָעוֹלָה עַל רֹחוֹ, הוּא כֹּבֵר לֹא יַעֲשֶׂה שׁוֹם דְּבָר מִשְׁמַעוֹתַי. הַכְּלָא הַמְּחַשְׁבֵּתִי שְׁבוּ יִהְיֶה שְׁרוּי, יִמְנַע מִמֶּנּוּ לְנִסּוֹת אֲפִלוּ לְהַגִּיעַ לַגְּדוּלוֹת.

מכילתא, בשלה, פרשה א

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר:
הַחֲרוֹת מִצַּד זֶה
וּמִגְּדוּל מִצַּד זֶה,
וְהֵיכָן לְפָנֵיהֶם וּמִצְרַיִם
לְאַחֲרֵיהֶם. דְּבַר אַחֵר:
"פִּי הַחֲרוֹת" - אֵין
חֲרוֹת אֲלֵא מְקוֹם
חֲרוֹתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
מְקוֹם מְבַחַר לָהֶם, מְקוֹם
עִבּוּדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם,
לְשַׁעֲבֵר הִיתָה נִקְרָאת
פִּיתוּם.

ביאור

וְכַף אֶכֶן פּוֹעֲלִים אוֹתָם גּוֹרְמִים בְּעוֹלָם: בְּאִמְצָעוֹת "הַנְּדָסַת תּוֹדָעָה" שְׂגוֹרְמַת לְאֲנָשִׁים לְאִמְץ רַעֲיוֹנוֹת שְׂמַחְלִישִׁים אֶת רוּחָם וְכוּבָלִים אוֹתָם, שְׂזוֹרְעִים יְאוּשׁ וּמְרַף לָב, אֶפְלוּ מִבְּלִי שְׂאוֹתָם אֲנָשִׁים יִהְיוּ מוֹדְעִים לְכַף. הַרַעֲיוֹנוֹת הַלָּלוּ קְשׁוּרִים לְתַחוּמַיִם שׁוֹנִים בְּחַיִּים, אֲבָל הַגֶּרְעִין שְׂלָהֶם הוּא אֶחָד: הַכְּחַשׁת הָאִמוּנָה בְּאֻלְקִים.

אִין דְּבַר מַעֲצִים כְּמוֹ הָאִמוּנָה בְּאֻלְקִים, וְאִין דְּבַר מַחְלִישׁ כְּמוֹ הַכְּפִירָה בּוּ. מִי שְׂמֵאֲמִין בְּאֻלְקִים, מְחַבֵּר לְמַקּוֹר כַּח אִינְסוּפִי וְשׂוֹאֵב מִמֶּנּוּ עֲצָמָה וּמוֹטִיבֶצִיחָה. מִי שְׂמֵנַתֵּק מִמֶּנּוּ, הוֹפֵךְ לְהִיּוֹת סֹתֵם עָלָה נִדְף בְּרוּחַ, שְׂיִסְחַף אַחֲרָי כֹּל "מְנַהִיג חֹק" שְׂמוּכָר לוֹ אֲשֻׁלְיוֹת, וּבְכַף יֵאָבֵד אֶת חֲרוּתוֹ בְּאִמְתָּה. כִּף בְּתַב רִש"ר הִירֶשׁ*: "אֵלוֹ הִיִּיתֶם פּוֹרְקִים אֶת עַל הָעֲבָדוֹת מֵעַל צְוֹאָרוֹ שֶׁל הָעֶבֶד הַנִּדְכָּא וּמִשְׁחַרְרִים אוֹתוֹ מִכְּבָלָיו, אֲבָל יַחַד עִם זֶה הִיִּיתֶם מַחְדִּירִים בּוֹ אֶת הַהִפְרָה שֶׂהוּא חֶפְשִׁי מִכָּל וְכָל, שְׂאִין עָלָיו כֹּל אֲדוֹן, שְׂאִינוֹ חָב שׁוּם תּוֹדָה בְּעַד חֲרוּתוֹ, שְׂאִינוֹ אַחֲרָאִי לְכָל מַעֲשִׂיו אוֹ מַחְדִּלָּיו, כִּי אִין דִּין וְאִין דִּין - אֲזִי הוֹלְכֶתֶם אוֹתוֹ שׁוֹלֵל וְרַמִּיתֶם אוֹתוֹ, עַל יְדֵי סְלוּף עֶרְף חֲרוּתוֹ וְהַעֲלַמַת הַשְּׂתִיכּוּתוֹ לַה', שֶׂהִיא חֶלֶק בְּלִתִּי נִפְרָד מִמֶּהוּתוֹ. כִּף הִיִּיתֶם גּוֹזְלִים מִן הַנִּגְאָל אֶת הַדֶּרֶךְ לְהַשְׁגַּת תְּכִלִּיתוֹ עָלֵי אֲדָמוֹת, הִיִּיתֶם מוֹנְעִים מִמֶּנּוּ אֶת הַמִּפְתָּח לְחֲרוּת אֲמִתִּית וְנִצְחִית, כִּי חֲסַמְתֶּם לְפָנָיו אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל הַמַּקּוֹר הַיְחִיד שֶׁל הַחֲרוּת. כְּשֶׂאֲתֶם עוֹקְרִים מִלֵּב הָאָדָם אֶת מִשְׂגַּ הָאֻלְקִים, הַנִּכְסֵם עוֹקְרִים מִמֶּנּוּ אֶת חֲרוּתוֹ. הוּא יִשְׂתַּעַבֵּד בְּתוֹף לְבוֹ לְרוֹדֵן הָעָרִיץ בִּיּוֹתָר, וְכָל כֹּל יִרְתַּק בְּכַבָּלִים בְּלִתִּי נִרְאִים, הוּא יִהְיֶה עֶבֶד נִרְצָע לִיצְרָיו וְתַאוּזָתָיו".

אֵלָה שְׂמַרְחִיקִים אוֹתָנוּ מִדְּהָאִמוּנָה בְּאֻלְקִים, הֵם שְׂגוֹזְלִים בְּאִמְתָּה אֶת הַחֲרוּת שְׂלָנוּ. הַזְּהָרוּ מֵהֶם.

גמרא
ביבסלו

האתאיסטים המנאטים והכבלים שלהם

תובנה
מרגשת
טוסון יומי שיאיר לכנס את היום

מקורות והערות

א. במעגלי שנה חלק ג' עמ' מ, מה.

מסכת בבא בתרא ■ דף קס"א

גַּט פְּשׁוּט

גַּט הוא שְׁטַר גִּירוּשִׁין, בְּעֲלֵי הַתּוֹסְפוֹת מְסַבְּרִים שֶׁבְּשִׁפְתַּי חִז"ל גַּם שְׁטָרוֹת נוֹסְפִים, כְּגוֹן שְׁטָרֵי חוּב, מְכוּנָּים "גִּיטִין".

מָהוּ "גַּט פְּשׁוּט", וְכִי יֵשׁ שְׁטָר שְׂאִינוּ פְּשׁוּט?

יֵשׁ סוּג שְׁטָר שֶׁתּוֹךְ כְּדֵי הַפְּתִיבָה מְקַפְּלִים אוֹתוֹ וְתוֹפְרִים אוֹתוֹ, וְכוֹתְבִים בְּצֵדוֹ הַשְּׂנִי. לְעוֹפֶמֶת זֹאת, בְּשְׁטָר פְּשׁוּט, שְׁטָר רְגִיל, כּוֹתְבִים אֶת הַשְּׁטָר וְהַעֲדִים חוֹתְמִים, כְּרָגִיל, רַק בְּצֵדוֹ הָאֶחָד.

בְּדָף זֶה מְסַפֵּר לָנוּ הַתְּלַמוּד שֶׁהֵיוּ אֲמוּרָאִים שֶׁפָּאֶשֶׁר בִּיקְשׁוּ מֵהֶם לְחַתּוֹם כְּעֲדִים עַל שְׁטָר הֵם רְשָׁמוּ סִימָן מִיּוֹחַד בְּמָקוֹם לְחַתּוֹם בְּשָׁמֶם. כְּגוֹן: רַב הָיָה רוֹשֵׁם צִיּוּר שֶׁל דָּג; רַבִּי חֲנִינָא רְשָׁם צִיּוּר שֶׁל דָּקָל; רַבָּא בַר רַב הוֹנָא רְשָׁם צִיּוּר שֶׁל תּוֹרָן סְפִינָה. אָף עַל פִּי שֶׁהֵם לֹא כָּתְבוּ אֶת שְׁמֵם, צִיּוּר זֶה מוֹעִיל בְּתוֹר חֲתִימָה, כִּי הַכֹּל יִדְעוּ שֶׁזֹּהוּ חֲתִימָתָם.

בִּקְרוּ בַּתַּר 'תְּלַמוּד יִשְׂרָאֵלִי'

דְּבָקוֹת אֲמִתִּית

מטות רנט:

תרגום

שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (דְּבָרִים ד, ו) "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלַכֶּם הַיּוֹם". מִזֶּה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁנִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל בְּאֵה מְרוּחַ אֱלֹהִים חַיִּים, שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נו, טז) "כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף", מִשְׁמַע שְׁכָתוּב "מִלְּפָנַי".

תְּנִינוּ, כְּתִיב "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלַכֶּם הַיּוֹם". מֵאִי טַעַמָּא? מִשׁוּם דְּנִשְׁמַתָּא דְיִשְׂרָאֵל, אֲתִיָּא מְרוּחָא דְאֱלֹהִים חַיִּים, דְּכָתִיב "כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף", מִשְׁמַע דְּכָתִיב "מִלְּפָנַי".

מִצּוֹת הַדְּבָקוֹת בַּה' מוֹפִיעָה כַּמָּה פְּעָמִים בַּתּוֹרָה: "כִּי אִם שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ, לֹא־הִבֵּה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ" (דְּבָרִים יא, כב), "אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבֹק וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע" (שָׁם י, ב), "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלַכֶּם הַיּוֹם" (שָׁם ד, ד). וְחוּ"ל פִּרְשׁוּ מִצְוֶה זֶה בְּגִמְרָא (כְּתוּבֹת קִיא): "וְכִי אֶפְשָׁר לְדְבוּקֵי בְשִׁכְיִנְהָ, וְהַכְּתִיב 'כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה? אֵלָּא, כָּל הַמְּשִׁיא בְתוֹ לְתַלְמִיד חֶכֶם, וְהַעוֹשֶׂה פְּרַקְמֻטֵי אֶתְלַמִּידֵי חֲכָמִים, וְהַמְהַנֶּה תַלְמִידֵי חֲכָמִים מִנְּכֻסָיו, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ מְדַבֵּק בְּשִׁכְיִנְהָ". הַרִי שְׁחֹז"ל בְּאָרוֹ אֶת מִצְוֹת הַדְּבָקוֹת דֶּרֶךְ הַדְּבָקוֹת בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְכֵן פִּסֵּק הַרְמַב"ם (יְד הַחֻזְקָה, הַלְכוֹת דְּעוֹת, פֶּרֶק ו, ב): "מִצְוֹת עֲשֵׂה לַהֲדַבֵּק בְּחֲכָמִים וְתַלְמִידֵיהֶם כְּדִי לְלַמֵּד מִמֵּעֲשִׂיהֶם, כְּעִנְיָן שְׁנֹאֲמַר וּבוֹ תִדְבֹק". אֵלָּא שְׁכָתַב הַרְמַב"ן רַבֵּד נוֹסֵף בְּמִצְוֹת הַדְּבָקוֹת, וְדִבְרָיו מְבַאֲרִים יוֹתֵר עַל פִּי דְבָרֵי הַזֹּהַר שֶׁלְּפָנֵינוּ, וְכָךְ כְּתַב (פְּרוֹשׁ רַמְבַּ"ן עַל דְּבָרִים יא, כב): "וְיִתְכֵן שְׁתַּכְּלוּל הַדְּבִיקָה לֹמַר שֶׁתְּהִיָּה זֹכֵר הַשֵּׁם וְאַהֲבָתוֹ תְּמִיד, לֹא תִפְרָד מִחֻשְׁבַּתְךָ מִמְּנוֹ בְּלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ וּבִשְׁכֻבְךָ וּבְקוּמָךְ, עַד שֶׁיְהִיּוּ דְבָרָיו עִם בְּנֵי אָדָם בְּפִיו וּבְלִשׁוֹנוֹ וּלְבוֹ אֵינְנוֹ עִמָּהֶם אֲבָל הוּא לְפָנַי ה'. וְיִתְכֵן בְּאֲנָשֵׁי הַמַּעֲלָה הַזֹּאת שֶׁתְּהִיָּה נִפְשָׁם צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים, כִּי הֵם בְּעַצְמָם מַעוֹן לְשִׁכְיִנְהָ כְּאֶשֶׁר רָמַז בְּעַל סֵפֶר הַכּוּזָרִי". הַרִי מְבַאֵר מִדְּבָרָיו שֶׁיִּשְׁנֶה דְבָקוֹת בְּלֵב הָאָדָם עִם בּוֹרְאוֹ, וְזֶה כְּדִבְרֵי הַזֹּהַר מֵתַאֲפִשֵׁר עַל יְדֵי הָאֲרֵת הַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם, שֶׁכָּכֵל שֶׁיְהוּדֵי יוֹתֵר מֵאִיר אֶת נִשְׁמָתוֹ הַרִי שְׁבָךְ זֹכֵה לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַדְּבָקוֹת.

ח. נושא פנים לישראל

נֹאמֵר בְּתוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה²³: 'הִסְכַּת וְשִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל, וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל, עֲשׂוּ כְּתוּבָת כְּתוּבָת וְעִסְקוּ בְּתוֹרָה. וְעַל יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל לומְדִים תּוֹרָה בְּחִבּוּרָה הַקֶּבֶ"ה נוֹשֵׂא פָּנִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקֶּבֶ"ה אוֹמֵר לְמִדַּת הַדִּין 'אֵיךְ לֹא אֶשָּׂא פָּנִים לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְלֹא עוֹד אֵלָּא שֶׁהֵם מְלַמְדִים אֶת הַתּוֹרָה וְיוֹשְׁבֵים אֲגָדוֹת אֲגָדוֹת וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה'²⁴.

וְכֵן הַמְנַהֵג הַיּוֹם בְּכָל קְהֵלוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁקוֹבְעִים לְלַמֵּד בְּחִבּוּרָה אַחַר הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּפֻסֶּת²⁵.

ט. למוד תורה ביום ובלילה

צָרִיךְ אָדָם לְקַבֵּעַ עֵת לְלַמֵּד תּוֹרָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה²⁶. עַל כֵּן מִן הַנִּכּוֹן, שְׁמֻלְבֵּד הַקְּבִיעוֹת לְלַמּוֹד לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, יִקְבַּע גַּם כֵּן לְלַמֵּד בֵּין מְנַחֵה לְעֶרְבִית, שְׁבֻזָּה יֵצֵא גַם יְדֵי חוֹבֵת לְמוֹד תּוֹרָה בַּלַּיְלָה²⁷. וְכִמּוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא: 'אָדָם בָּא מִן הַשָּׂדֶה בְּעֶרְבֵי, הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּפֻסֶּת. אִם יוֹדֵעַ לְקַרְא, קוֹרָא. אִם יוֹדֵעַ לְשֹׁנוֹת, שׁוֹנֵה. וְקוֹרָא קְרִיאַת שִׁמְעַ וּמִתְפַּלֵּל'²⁸.

מקורות והערות

²³ דברים פרק כ"ז פסוק ט'.

²⁶ ס' קנה' בבה"ל ד"ה עת ללמוד ובכף החיים אות י"ג על פי המבואר ביוה דעה ס' ומ"ו.

²⁴ תנא דבי אליהו הובאו דבריו בבה"ל שם.

²⁷ שם בבה"ל ובכף החיים.

²⁵ שם בבה"ל ובכף החיים אות ג' בשם הערות

²⁸ ברכות דף ד' ע"ב.